

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z wniosku J.B.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie
o prawo do policyjnej renty rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 lipca 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 28 stycznia 2022 r., sygn. akt III AUa 351/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(I.T.)

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 sierpnia 2015 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie odmówił J. B. prawa do policyjnej renty rodzinnej po zmarłym mężu K. B..

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 21 grudnia 2020 r., XIII U 760/20, oddalił odwołanie wnioskodawczyni i zasądził od niej na rzecz organu rentowego kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2022 r., III AUa 351/21, Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił apelację wnioskodawczyni.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 w związku z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.; 2. art. 70 ust. 3 ustawy emerytalnej.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła występowaniem istotnego zagadnienia prawnego, wymagającego odpowiedzi na pytanie, czy status małżonki separowanej pozostającej we wspólności małżeńskiej jest tożsamy ze statusem małżonki rozwiedzionej, a w konsekwencji, czy musi ona spełniać przesłanki uzyskania renty rodzinnej określone w art. 70 ust. 3 ustawy emerytalnej.

Mając na względzie powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy zgodne z żądaniem apelacji przez uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, a także o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm prawem przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia następnego po wydaniu orzeczenia oraz o rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżącej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna wnioskodawczyni nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wykazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc

pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony występowaniem istotnego zagadnienia prawnego. Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie tej przesłanki.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozstrzygnięcie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także przy rozpoznawaniu innych podobnych spraw. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r.,

III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zagadnienie prawne przedstawione w skardze kasacyjnej nie uzasadnia jej przyjęcia do rozpoznania, bowiem kwestie, które zostały w nim podniesione doczekały się już rozstrzygnięcia w orzecznictwie.

W wyroku z dnia 9 sierpnia 2007 r., I UK 67/07 (OSNP 2008 nr 19-20, poz. 297) Sąd Najwyższy przyjął, że orzeczenie sądowe o separacji wyklucza prawo wdowy do renty rodzinnej na podstawie art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), chyba że miała ona w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową. (podobnie w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 18 marca 2015 r., I UK 283/14, LEX nr 1677128; z dnia 27 lipca 2017 r., II UK 308/16, LEX nr 2376894). Powołując pogląd wyrażony w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 maja 2014 r., SK 61/13 (OTK-A 2014 nr 5, poz. 52) Sąd Najwyższy stwierdził, że pojęcie "małżonki rozwiedzionej" obejmuje również małżonkę pozostającą w separacji, gdyż w myśl art. 61⁴ § 1 k.r.o. orzeczenie separacji ma skutki takie jak rozwiązanie małżeństwa przez rozwód, chyba że ustawa stanowi inaczej. Sąd Najwyższy podkreślał także, że po orzeczeniu separacji warunkiem prawa do renty rodzinnej jest ustalenie, że zmarły rzeczywiście dobrowolnie alimentował współmałżonka, a nie tylko świadczył mu wzajemną pomoc (art. 60 § 1 lub 2 w związku z art. 61⁴ § 3 k.r.o. oraz art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2020 r., I UK 404/18, OSNP 2021 nr 8, poz. 91, LEX nr 3081808).

Należy także podkreślić, że sposób motywowania przez skarżącą występowania istotnego zagadnienia prawnego sprowadza się w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sądy ustaleniami faktycznymi. Tymczasem w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty

dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów. Podkreślić należy, iż Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Z ustaleń faktycznych dokonanych w niniejszej sprawie nie wynika, by odwołująca się uzyskiwała od małżonka, z którym pozostawała w separacji alimenty, choćby w postaci stałych, dobrowolnie uiszczanych kwot niezbędnych do zapewnienia zaspokojenia jej potrzeb. Stąd zasadne było przyjęcie przez Sąd Apelacyjny stanowiska, że nie istnieją podstawy do przyznania skarżącej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

(r.g.)